

A határőrvidéki erdőüzleti társulat szerződése felbontatott.

(B.) Lapunk t. olvasói jól ismerik a péterváradai és brodi határőrvidéki ezredeből eladott 30.000 hold tölgyerdő azon vásári ügyét, mely egyfelől a kedvezőtlen üzleti viszonyok, másfelől pedig a vételt tevő, de az üzlet legombolyítására képtelennek bizonyult bankok élehetlensége folytán felbontatott.

Mi ez ügyre vonatkozó nézetünket lapunk mult füzetében mondtuk el, s bár ott kifejezett tanácsunk nem követésének indokait fürkészni nem kívánjuk, azt az egyet azonban még sem hallgatjuk el, miszerint óhajtjuk, hogy minél kevesebb oly pénzintézete legyen Magyarországnak, melynek érdek képviselőjére hivatott főbb hivatalnokai és igazgató tanácsosai a kezökre vett üzleti vállalatokat jobban ne tudják adminisztrálni, mint tudták a szerződő bankok a határőrvidéki erdőüzlet ügyét intézni, s melynek emberei, ha már a szakértők tanácsát kérni és követni felesnek hiszik, ne értsék és ne ismerjék azon üzlet lényegét, természetét és fontosságát, melyet megkötnék, hogy így a reájuk bizott részvénypénzt lelkiismeretlen könnyelműséggel szerencse kockára ne dobják, vagy csupán jó kedvök fordulata szerint ne tegyék és vegyék.

Az eredeti szerződés, illetőleg a vásár felbontását tárgyazó kiegyezési szerződés hiteles helyről nyert értesülésünk szerint következő főbb feltételeket tartalmazza.

Az 1872. évi október-hó 5-én kelt szerződés összes feltételei, mennyiben azok a kiegyezési szerződésben másitva nem lettek, teljesen megszűnnek.

A tikár-topolovecki pagony északi részében átadott 2500 hold tölgyerdőnek az eredeti szerződés értelmében való kihasználása a consortiumot illeti, s ezt 1878. évi deczember 1-ig

ugy tartozik foganatosítani, hogy a vágásterületet minden fa-anyagtól és hulladéktól megtisztítva mezőgazdasági művelésre alkalmassá tegye. Az ezen vágásterületért ezüstben lefizetett 2,775.000 oszt. ért. forint szerződési ár a kincstáré marad.

A consortium által tett üzleti építkezésekkel elfoglalt területek, valamint a faraktárak helyei 1878. évi december 1-én a kincstár rendelkezésére visszabocsátandók.

A fa kiszállítására készített utak és közlekedési eszközök, kivéve a gördithető üzleti anyagot 1878. évi december 1-jén minden kártérítés nélkül a kincstár birtokába mennek át.

Az 1872. évi október 5-én kelt szerződés tárgyát képező és használatra át nem adott erdők a kincstár szabad rendelkezésére visszabocsátatnak, s ugy ezekben, mint az ezekkel szomszédos többi államerdőkben a kincstárt semminemű használati korlát nem köti.

A consortium az 1872. évi október hó 5-én kelt szerződés felbontásáért, miután a megvett erdőterületnek $\frac{11}{12}$ -részét visszaadja, birságul a letett 3,330.000 frt óvadéknak $\frac{11}{12}$ részét, vagyis 3,052.500 frtot fizet oszt. bankó értékben, mely összegbe egyébiránt még beszámíttatik azon 180 902 frt, melyet a consortium 1873. évi szeptember hóban az ugyanazon év október 6-án esedékes 2,775.000 frt lefizetésére nyert időhadékra 6 $\frac{0}{0}$ -os késedelmi kamat fejében fizetett, ugy hogy a most megfizetett összeg bankópénzben 2,871.589 frtot tesz.

Ezen birság-összeg megfizetését a consortium az eredeti szerződés értelmében letett földhitelintézeti értékpapirokkal fedezi, mely papirok értéke a bécsi börzén e folyó év október 13-án fennállott árfolyam szerint számíttatik.

A kiegyezési szerződésben foglalt valamint az eredeti szerződésből érvényben maradó kötelezettségek biztosítására a consortium 277.500 frt biztosítékot tesz le.

Az eredeti szerződés alapján letett biztosítékból a birság és az új biztosíték kiegyenlítésére után fenmaradó értékpapírok a consortiumnak visszaadottnak.

A kincstár elengedi a consortiumnak azon költségrészletet, mely az eredeti szerződés szerint részére eladott 30.000 hold erdő felmérésére eddig fordított költségekből $\frac{2}{3}$ részben a consortiumot illette volna, melynek fejében aztán a consortium sincs jogositva a múlt évben késedelmi kamat gyanánt lefizetett, és most a birságba beszámított 180.902 frt után az 1873. évi october 1-től a kiegyezési szerződés keltéig való időre kamatot igényelni.

A consortium együttesen, — melyet a kiegyezési szerződés megkötésénél a magyar általános „Földhitel-részvény-társulat“ részéről Sax Herman, az „Angol-magyar bank“ részéről Weiss Móricz, a „Franko-magyar bank“ részéről Kohen I. I. és ifj. Pollak Bernát részéről dr. Neuda Miksa képviseltek, — valamint a képviselt consortialis tagok egyen-egyen is a kincstár irányában törvényes evictiót vállalnak mindazon követelések ellenében, melyek a consortium nem képviselt tagjai vagy bármely más személyek által az eredeti szerződés felbontása folytán támaszthatnának.

A netalán később felmerülő peres-kérdések a petrinjai törvényszék elé tartoznak, s a kiegyezési szerződésben meg nem jelölt esetek az általános polgári törvénykönyv értelmében döntetnek el.

Végül ide jegyezzük még, hogy a kiegyezési szerződést aláírók mily arányban viselik a veszteséget. Az angol-magyarbank $\frac{7}{15}$ -öd részt, a franko-magyarbank $\frac{4}{15}$ — és a magyar általános földhitel részvénytársulat szintén $\frac{4}{15}$ -öd részt.

A vállalatban legkevesebbet károsodtak ifj. Pollák Bernát bécsi és Guttman testvérek budapesti fakereskedők, mert ezek a bankoknak azt mondták, hogy az üzlet jó, s ők felbontani

nem hajlandók, a bankok unszolására azonban ezek is engedtek, még pedig oly kikötéssel, hogy Pollák az általa befizetett 600.000 frt visszanyerése mellett 125.000 frtot, és Guttman testvérek 49.800 frtot vállaltak el; míg az ezek részét illető összes többi veszteség is a bankokat terheli.

A szerződés stornirozása folytán a bankok még következő összegeket kötelesek fizetni és hordozni: Divald Adolf üzleti igazgatónak 85.000 frt végkielégítést Fridau stiriai vasgyárosnak, kinek a szenet eladták, 100.000 frt kárpótlást, és végül 600.000 frt kezelési költséget.

Horváth Gyula, Küköllumegye felső-kerületi képviselőjének interpellatiója.

Horváth Gyula orsz. képviselő ur a képviselőháznak f. évi nov. 5-én tartott ülésében a m. kir. pénzügyminister urhoz az alábbi interpellatiót intézte:

„Van szerencsém a pénzügyminister urhoz interpellatiót intézni. Mielőtt azonban azt beadnám, legyen szabad röviden a tárgyat jeleznem. — Erdélyben az államerdők, a faüzlet, az állam által ugy kezeltetik, hogy az állam megmérhetetlen kárt szenved. Ezen már megkezdett faüzlet folytatását egyszerre megszakítani nem lehet, ezt mindenki tudja. De hogy azon gazdálkodás, mely az államerdőségeket részint tönkre tette, és az alig fejlődő fakereskedést Erdélyben már csirájában elnyomta, megszüntessék, ez az országnak, és különösen az ország erdélyi részének érdekében áll. Tudomásomra jutott, hogy a kormány a raktárakban felhalmozott famenyiségétől valahogy megszabadulandó a legközelebbi időben, ha jól emlékszem szeptemberben Biach és Bayersdorf czéggel bizonyos fa eladása iránt alkura és szerződésre lépett, ezen szerződés értelmében Biach és Bayersdorf czégnek 16 krért kubiklábját számítva a fának, adatik évenként mintegy 1,200.000 egész 2,000.000 köblábig